Cenzurat.

XLVI. évf. Cluj, 1936. március. 3. szám

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE

KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

Alapitotta: Dr. BOROS GYÖRGY.

Libra... UNITA... FOR THE M... Berkeley, Ca...

PACIFIC

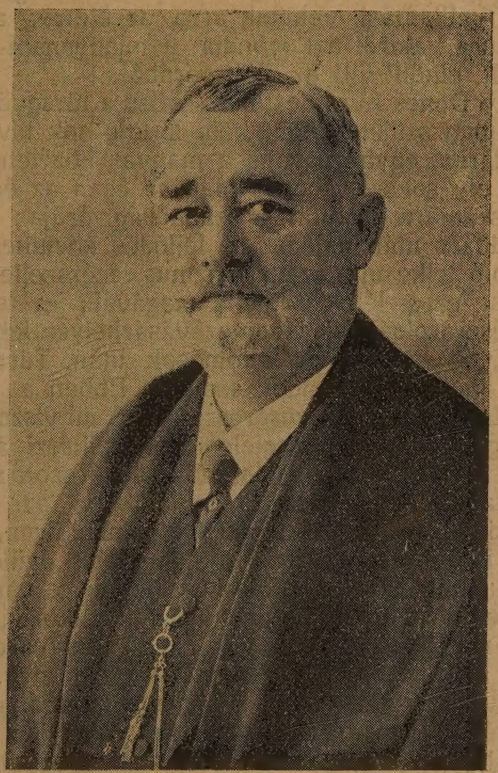

Lőrinczy Dénes esperes-lelkész.

Unitarian College 2416 Allston Way Berkeley, California, U.S. America.

Lőrinczy Dénes
1867—1936

Az unitárius egyháznak nagy halottja van. Ez év februárius hó 5-én megvált a földi szenvedésektől Lőrinczy Dénes turdai lelkész és arieşköri esperes. Több, mint egy fél esztendeje, hogy sulyosan szenvedett és a halála mégis meglepetés volt különösen a távollevőknek. Minden Főtanácson ott láttuk férfias, daliás alakját és hallottuk fölszólalásaiban, a komoly tanácskozások során az ő bölcs megfontolását, csak a legutóbbin, a decemberin nem volt jelen. Éreztük, hogy komoly oknak kell lennie, ha Lőrinczy Dénes esperes nincsen közöttünk. Az ő elmaradásának tényleg kényszerü oka volt, mert a sulyos betegség végre mégis csak legyőzte a 69 éves erős férfit s többé nem hirdeti az igét, nem vesz részt egyházközsége, egyházköre és az egyetemes egyház vezetésében. Most, midőn egy lelkesedéssel, lángolással, eszménynyel és folytonos munkával teljes életnek a világa kialudott, jó lesz egy futó pillantást vetnünk arra az életre, arra a nemes munkás férfiura, akiről azt mondja a mindennapi megállapitás, hogy meghalt, elköltözött az élők sorából.

Lőrinczy Dénes Avrameştiben, ebben a törsgyökeres székely unitárius faluban született 1867-ben. E falu sok kiváló szellemet adott az unitárius egyháznak és a magyar közéletnek. Amikor ő született, az oly sokszor borus magyar égen az ég kiderült, az unitáriusok számára is ütött a szabadság órája; a sok elnyomatás és üldözés után haladás és fejlődés következett be, Dávid Ferenc lángoló lelke ujra az unitárizmus vezérszelleme lett... Lőrinczy Dénest ez a lélek ragadta magával; ez tette őt igazán pappá. Lelkészi szolgálatait Hódmezővásárhelyen kezdette, chichisen folytatta, de ezen rövid állomások után, Turda hivta meg lelkészének, ahol 36 esztendőt szolgált. Ebben a szolgálatában teljesitette élethivatásának vezéreszméit. A mi viszonyaink között Turda mindig egyike volt a legjelentősebb lelkészi állomásoknak. Itt hirdették ki legelőször a vallásszabadságról szoló azt a törvényt, mely az unitáriusokat is magába foglalta. Ez az egyházközség a legujabb időkig iskolát is tartott fenn s mint ilyen, valamint megyeszékhely is jelentős hely. Népes unitárius gyülekezet, melynek nemcsak multja, hanem jelene és jövője is van. E gyülekezetben soknemü egyházközségi munka kinálkozik, de e mellett egész sereg más kötelesség is vár reá. Turda városa egy szent hagyományt, az igazi erdélyi szellemet testesiti meg. Ez a szellem pedig azt követeli az embertől, hogy ugy szolgálja a saját egyházának ügyét, hogy másnak ne ártson. Vagyis: ugy szeresse egyházát, vallását, hogy azáltal az általános, egyetemes kulturát előmozditsa s az egyetemes kereszténységnek is szolgálatot tegyen.

Lőrinczy Dénes munkakörét, melyet oly odaadással végzett,

a következő adatok jelzik. 44 esztendeig volt az Urnak ékesen szóló szolgája, az unitárius igehirdetésnek ihletett ajku szónoka. Ebből a nagy munkaidőből, amely csak kevés kiválasztottnak adatott osztályrészül, 36 esztendőt a turdai egyházközségnek szentelt. Élete összeforrott nemcsak az egyházközség, hanem Turda város életével is. 1932 október hó 9-én, papi szolgálatának 40-ik évfordulója alkalmával nemcsak egyházközsége, hanem az egész Turda városa — nemzeti és felekezeti különbség nélkül — igaz szivből jövő ünnepségben részesitette. Mint esperes, 28 évig vezette egyházkörét bölcseséggel és szeretettel. A főtanácsi gyülésen és más ünnepélyek alkalmával gyakran volt ünnepi szónok és előadó. Mint egyházi tanácsos az egyház kormányzatában részt vett és a vezetőségnek mindenkor az osztatlan bizalmát birta.

Társadalmi tevékenységéből pedig a következőket emeljük ki. A magyar pártnak diszelnöke volt, amely megtisztelést odaadó munkásságával és buzgóságával valóban kiérdemelte. A városában levő dalkörnek évtizedeken át lelkes, munkás elnöke. Ugyancsak diszelnöke volt a turdai magyar iparosegyletnek, a Hangya szövetkezetnek pedig vezető elnöke volt. Ezeknek a cimeknek felsorolása is mutatja az ő soknemü munkásságát, amelyet az ő szép, Istentől megáldott életén át oly nagy sikerrel és megelégedéssel folytatott. Azt hisszük, nem tulozunk, midőn azt mondjuk, hogy halála nemcsak szeretett családjának és egyházunknak, hanem az egész magyar társadalomnak fájdalmas veszteséget jelent.

* * *

Lőrinczy Dénes esperes halálakor az igaz részvét oly hatalmasan nyilatkozott meg, ami méltán mutatta azt a nagy szeretetet és méltánylást, amely őt körül vette. Temetése február hó 7-én volt, mikor is reggel 10 órakor a köri papság átvitte a nagy halottat a gyászházból az unitárius templomba. Ez alkalommal a dalkör vegyes karának éneke után Dr. Szathmáry Miklós lelkész mondott megható imát és bucsuztatta el forrón szeretett családjától. A délután 1/2 3 órakor kezdődött temetés alkalmából szivből jövő imát Lőrinczy István tb. esperes mondott, egyházi beszédet pedig Vári Albert teol. akadémiai dékán mondott, amely méltó volt a szónokhoz és méltó az elhunythoz. Egyházi ének során a turdai Magyar dalkör gyászdalt énekelt közének helyén s ezt valamint az éneket általában Erdős Mihály énekvezér vezette. Ezután a bucsubeszédek sora következett. Az egyházi főhatóság nevében Dr. Varga Béla főjegyző, az egyházkör nevében Gombási János köri jegyző, Árkosi Tamás az egyházköri lelkészkör, Adorján Géza ügyvéd, főgondnok az egyházközség, Özv. Velits Károlyné az Unitárius Nőkszövetsége, Késmárky Miklós s. lelkész az Unitárius Leányegylet, Nagy Mózes ref. esperes egyháza és hivei, Botár Gáspár róm. kath.

főesperes pedig a róm. katholikus egyházközség nevében mondottak megható bucsubeszédet. A hatalmas tömeg a város összes harangjainak zugása mellett kikisérte az oly nagyon megsiratott nagyhalottat a temetőbe, ahol a temetőgondnokság diszsirhelyet jelölt ki a megboldogultnak. Itt az óturdai Ref. Férfikar énekével kezdődött a szertartás, amelyet Ladányi György karnagy vezetett. Ezután dr. Gál Miklós a magyar párt központja s a megyei és városi tagozatok, az egész magyarság nevében mélyen megindultan vett bucsut az elhunytól. Az Iparos Egylet nevében Farkas Imre beszélt megható érzéssel. Végül Farkas István alpolgármester a turdai Magyar Dalkör és a Magyar Dalosszövetség központi vezetősége nevében méltatta Lőrinczy Dénes esperes munkásságát mélyen szántó szónoki beszédben. Ezalatt pedig a turdai Magyar Dalkör Erdős Mihály karnagy vezetésével csöndesen egy gyászdalt énekelt, mikor is az alkony már leszállt s a csöndes dal hatása alatt a mély gyász könnyekben tört ki s a nagy közönség otthagyta Lőrinczy Dénes földi részét a friss hantok alatt s magával vitte egy nemes harcot megharcolt élet, egy igaz munkás ember, egy izzig-vérig magyar lelkipásztor fölemelő emlékét.

Gyallay Domokos a Petőfi Társaságban.

Örömmel adunk hirt kedves olvasóinknak arról, hogy Gyallay Domokost a székely nép legkedveltebb és legtehetségesebb iróját a Petőfi Társaság is levelező tagjai közé választotta. Korábban már a Kisfaludi Társaság is kitüntette volt jeles székely irónkat azzal, hogy tagjai sorába választotta. Február hóban meg is tartotta székfoglaló előadását egy népies tárgyu elbeszélés felolvasásával, amellyel szerző nagy sikert ért el. Gyallay kitüntetésében az igazi népies, nemes szellemü müvészet megbecsülését látjuk. Büszke örömmel kivánunk jó szerencsét és még sok sikert Gyallay Domokosnak már csak azért is, mert az 1900-as évektől kezdve Gyallay lapunknak is állandó munkatársa. Korábban költeményei, majd később elbeszélései jelentek meg lapunkban, melyekből mind nemes érzés, vallás-, nemzet-, család- és egyházszeretete sugárzik ki. Tárgyának megfelelően stilusa is nemesen egyszerü és tiszta, nemes, emelkedett szellemü.

Merre?

Ezer csillaggal néz rám az este;
ezer fagyos szem rám meredve
s én nézem bámulva, dideregve.

Az őszi estében ezer titok...
még én is lassan szárnyat nyitok
s indulok csendbe, mint a titok...

Ki tudja vajjon merre, merre?

Székely Gyula.

Az unitárizmus olyan, mint a hegyen épitett vár.

Mult számunkban említés volt arról, hogy Dr. Hall Alfréd angol unitárius lelkész, a világ szabadelvü kereszténvei egyesületének elnöke felhivást intézett a világon élő összes unitáriusokhoz, hogy egy meghatározott napon tartsanak nemzetközi unitárius vasárnapot, ami meg is történt.

A közös imádkozásnak és lélekben való egyesülésnek, a nagy emberi- és kereszténvi eszményekről való megemlékezésnek ez az alkalma bizonyára mély hatást tett minden unitáriusra, aki ilyen istentiszteleten résztvehetett. Fölemelő lehetett mindenkire az a tudat, hogy belekapcsolódhatik a világ 20 millió unitáriusának lelki világába s eredeti tisztaságban és szépségben tárulhatott fel előtte az unitárius eszme, az Egy Isten hitének felséges eszménye, mely hitelődeinketa közel 400 esztendőn keresztül lelkesitette, az üldözések között kitjrtásra buzditotta s mindig éreztette, hogy az unitárizmusnak jövőle van.

Magunk részéről ne n kis önbiza ommal mondhatjuk, hogy mióta az unitárius hitfelfogást öntudatunk világánál megismertük s annak igazságát kiirthatatlanul szivünkbe zártuk, azóta változatlanul valljuk, hogy legtöbb joggal az unitáriusok vehetik ajkaikra a Jézus szavait: »Ti vagytok a világ világossága; nem rejtethetik el a hegyen épitett város.«

Más vallásos felfogások között az unitárius gondolkozás valóban olyan, mint a hegyen épitett vár a többi fényes paloták és egyszerü házak mellett. Fölötte helyezkedik el mindeniknek. Az ablakain kisugárzó világosság feltünik sokaknak s néha olyanokat is megállásra késztet, akik különben közönyösen szoktak elmenni a vallásos kérdések mellett.

Már szinte 400 esztendeje, hogy az unitárius hitfelfogás a nép szivében gyökeret vert s Erdély vallásos gondolkozásában, ha egyelőre rövid időre is, vezető szerephez jutott. Azonban az unitárius hiteszmével is ugy volt, mintahogy minden hirtelen előtörő és fejlődésre hivatott gondolattal többnyire lenni szokott, t. i. amint káténk is mondja, ha valaki valamiben kitünik, mások fölé emelkedik, mindjárt ellenségei támadnak, — világosság fiai mellől most sem hiányoztak a sötétség gyermekei, kik irigységgel és féltett önérdekkel a feltünt világosság ellen törtek. A megismert igazságnak szembe kellett néznie a gyülölködés és alattomosság sebeket osztogató hatalmával. Az őszinte, bátor meggyőződésnek el kellett szenvednie a haladni nem akaró világ letipró törekvéseit. A hegyen épitett vár erős viharnak, pusztító fergetegnek, az ellenséges indulat megsemmisitésre törekvő támadásainak volt kitéve évszázadokon keresztül s bizony még ma sem lehet egészen nyugodt és szabad az élete. De a világosságot kioltani, az igazságot utjában feltartóztatni, a hegyen épitett várat elrejteni vagy éppen lerombolni nem lehetett soha.

Az igazságnak és világosságnak az ereje áthatolt hegyeken, országhatárokon, végtelen tengereken. A hegyen épitett várból a fény ég felé tört s visszasugárzott az emberi szivekbe, s ha talán egyik helyen meggyöngült is a gyertya fénye vagy éppen kialudt a lámpa, a másik helyen felgyult és tovább világitott még szebben, megkapóbban, erőteljesebben.

Igy jutott el az unitárius vallás tisztasága és szépsége részint Erdély bércei közül, részint a természetes vallásos gondolkozás önmagában rejlő erejénél fogva előbb Angliába és Amerikába, idővel a világ más részeibe. Ma már az öt világrésznek alig van mivelt országa, hol az unitárius hitfelfogás ismeretes ne volna. Európa különböző népei között, de még a távol kelet országaiban is már a világháboru előtt szilárd alapot nyert az Egy Isten eszme s azóta fokozatos fejlődésről beszél a lelki haladás szelleme. Pár év előtt olvastuk, hogy pl. a Filippi szigeteken egyszerre 3 millióval szaporodott az unitáriusok száma. Ma már az egész világon meghaladja a 20 milliót.

El tudjuk-e képzelni, meg tudjuk-e érezni, hogy mit jelent az, amikor 20 millió hitben erős ember emeli föl lelkét az egyetlen egy Istenhez és gondol egymásra abban a mély és őszinte meggyőződésben, hogy az ő hite »a világ világossága?« Lehet-e elrejteni és félteni az olyan várat, mely magasan áll a lelki világban s melyre minden országból vigyázva néznek fel a szellemi haladásban és vallásos felvilágosodásban élő emberek? Lehet-e csüggedni, amikor faluhelyen a nép évszázadokon keresztül megvédelmezte és megtartotta a tiszta unitárius hitet vagy ha a nagy város tizezrei között talán kevésnek látszik a számunk, amikor közelben és távolban egész községekben ég, lobog az unitárius hiteszme tiszta lángja? Szabad-e az élet nyomasztó sulya alatt is bizalmatlansággal lenni az unitárius vallás jövőjével szemben, mikor az egész világon egyszerü sorsban levő, de tulnyomó részben a mivelt emberek folyton növekedő száma vallja és hirdeti, hogy az unitárius vallás »a világ világossága«, mert ez a legtisztábban ápolja a szivekben a Jézus hitvilágát, az evangélium szellemét? A világon bárhol élő unitárius testvéreim, menjetek el és mondjátok meg barátaitoknak és ismerőseiteknek, kik nem unitárius, hanem más nevet viselnek, hogy vizsgálják meg Jézus természetes gondolkozásának és hitvilágának alapján nyugodtan és őszintén vallásos meggyőződésüket s meglátjátok, hogy mennyien fogják azt mondani, hogy ők is unitáriusok, csak nem annak születtek és nyilvánosan még nem csatlakoztak. Menjetek el és keressétek fel a világ bármelyik országában a legmiveltebb emberek[illegible] meg fogjátok látni, hogy nem 20, hanem 100 millióra megy azoknak a száma, kik unitárius vallásos felfogásban élnek, de más nevet viselnek. Amióta az unitárius vallásos felfogás létezik, azóta a szellemi haladás és felvilágosodás arról beszél, hogy ez a »világ világos-

sága«. S ha a hegyen épitett várat nem lehet elrejteni, annál kevésbbé a szellemi várat, mely magától világit.

Ebben a tudatban s az unitárizmus erőteljesebb kibontakozása reményében nézzünk szét a világ minden tájára. Lelkünk keresse fel az unitárius hitvilágban és szabadelvü vallásos felfogásban élő embereket, hogy a jelen nehézségei hordozására és a jövő küzdelmeire uj erőt, bátoritást nyerjen hitünk tisztaságának és szépségének a fényinél. A hitigazságra törekvés a magasan álló szellemi vár erejével egyengesse az utat a lelki haladás számára, hogy mind inkább átérezzük Jézus szavainak jelentőségét: »ti vagytok a világ világossága: nem rejtethetik el a hegyen épitett város«. *kl.*

Részlet Goethe Faustjából

Dóczy Lajos fordításában.

Margit:

Hiszed-e Istent?

Faust:

Ne értsd visszára, szépséges szivem!
Ki hivhatná neven?
Ki vallhatná,
Hogy: Hiszem én?
S kiben van érzemény
És merné mondani:
Hogy nem hiszi?
A mindent ölelő
A mindent éltető,
Nem éltet ő, nem ölel ő,
Engem, téged, magát?
Nem hajlik fenn a menyek boltja?
Nem áll erőben lenn a föld?
S nem intenek éjjelente
Örökkévaló csillagok?
Nem lát szemedbe a szemem?
S benned, körülted, szivbe, agyba
Nem tör-e minden
S ireg-forog örök titokban,
Elláthatatlan láthatóan?
Szinig töltsd ezzel szivedet,
S ha csordulásig boldogitott,
Nevezd, ahogy csak tetszik:
Boldogság! Szív! Szerelem! Isten!
Nekem szavam rá nincsen!
Csak érzés minden.

A név csak hang, a szó csak pára,
Csak köd a mennyei sugárra.

Margit:

Mind szépen, jól van kigondolva,
Körülbelől a pap is mondja,
Csakhogy nem ilyen szóval épen.

Faust:

Ezt mondja szive belsejében
Minden, kire a nap tekint.
Mindenki önszava szerint,
Hát miért ne én a magam nyelvén?

Margit:

Igy hallván én is helyeselném,
De sántikál egy kicsit;
Nincs benned kereszténvi hit.

— — — — — — — — — — — —

Bibliai történetek.

Az egyptomi bábák.

II. Mózes 1, 6—21.

József halála után a zsidók sorsa Egyptomban rosszra fordult. Izrael fiai ugyanis nagyon elszaporodtak, meggazdagodtak s az ország különféle helyeire letelepedtek. Az uj király nem ismerte Józsefet, nem tudta, vagy nem is akarta tudni, hogy József milyen jó szolgálatot tett Egyptomnak s féltékenységében igy szólott az ő népének: »Ime az Izrael fiainak népe több és hatalmasabb nálunknál. Nosza, bánjunk okosan vele, hogy el ne sokasodjék és az legyen, hogyha háboru támad az ellenségeinkhez adja magát és ellenünk harcoljon.« Hogy a zsidó nép szaporodását és elhatalmasodását meggátolja, Egyptom királya nehéz munka teljesitését követelte a zsidóktól. Azt gondolta, hogy ezáltal a zsidók elfognak pusztulni. Nem ugy történt. A zsidók a nagy teher alatt még jobban megerősödtek és elszaporodtak. Erre a király igy szólott a bábákhoz: Amikor héber asszony szül, ha fiut szül öljétek meg, ha leányt szül, hagyjátok, hadd éljen. A bábák azonban félék az Istent és nem cselekedének ugy, amint Egyptom királya parancsolja vala nekik, hanem életben hagyják vala gyermekeiket. Amidőn azonban a király felelősségre vonta a bábákat, hogy miért nem teljesitették a király parancsolatát, a következő kifogással mentették ki magukat: »A héber asszonyok, nem olyanok, mint az egyptombeliek; azok

életelevenek; minek előtte a bába hozzájuk eljutna, már szülnek.« »És lőn, hogy a bábák félék Istent, megszaporitá házuk népét.«

Ez a régi történet nagyok sokat mond, nagyon tanulságos. Akinek van füle a hallásra, hallja.

Az elhunyt V. György angol király és a Biblia.

A Manchester Guardian cimü nagy angol lap irja a következő jellemző, kedves kis történetet az elhunyt nagy királyról.

Windsorban és a Buckingham palotában a látogató csak a különleges, előirt alkalmakkor láthatta őt. Ott ugy élt, — s ugy is kellett élnie — mint egy király. Sandringham-ben (vidéki családi birtokán) ugy élt s ugy is szeretett élni, mint egy vidéki földesur, barátai s alkalmazottai között. Itt történt egy alkalommal, hogy amikor a Sandringhami vasárnapi iskolában ő osztotta ki a dijakat, azt mondotta egy kicsi lánynak, aki ajándékot kapott a bibliai tárgyakból adott jó feleleteiért; »Örvendek, hogy ezt az ajándékot neked adhatom. S én ugy érzem, hogy nekem jogom is van ezt az ajándékot neked adni. Csaknem ötven esztendővel ezelőtt megigértem édesanyámnak, hogy mindennap elolvasok egy részt a Bibliából s ezt az igéretem mindig megtartottam.« Ez a kicsiny történet mindennél többet árul el abból, hogy mi volt az ő egyéni nagyságának, szeretetreméltóságának, igazságosságának fő forrása s mi tette azt, hogy nemcsak hivatalos gyász, hanem népének őszinte könnyei kisérték utolsó utjára. *Kővári Jakab.*

Értesités.

Az »Unitárius Tanitók Ált. Egyesülete« 1935 december 14-én tartott közgyüléséből felterjesztett jzk.-ben kérte Főhatóságunkat, hogy az »Erdélyi Iskolá«-nak mint jelenlegi helyzetünkben leginkább megfelelő pedagogiai szaklapnak megrendelését tegye lehetővé iskoláink részére.

Örömmel közlöm elemi iskoláink vezetőségeivel, hogy Főhatóságunk részéről készséges megértéssel találkozva, 65—1935. sz. E. K. Tanács határozatban a következő leiratot kaptam:

»A jzk. 2. pontját illetően az iskolaszékeket felhivja arra, hogy a Clujon Dr. György Lajos szerkesztésében megjelenő »Erdélyi Iskola« c. folyóiratot, mint szükséges szaklapot már most rendeljék meg az elemi iskolák előirányzott dologi kiadásai terhére.«

Előfizetési ár 1 évre: 150 Leu.

Kiadóhivatal: Cluj, Strada Cogălniceanu 7.

Cluj, 1936 febr. 20. *Patakfalvi Zsigmond.*

Szeretet után vágyódol? Szeress.
Hüség után vágyódol? Légy hü.
A világ olyan, mint amilyennek lelked tükrében látod.

Az indiai hirnökből.

TŰZHELY MELLETT

A fehér ördög.

Nem tudom, ma hogy van, de régen a tatárnak is megvolt a maga ördöge: *a dzsin.*

A dzsin éppen olyan félelme és veszedelme volt a tatárnak, mint az ördög a székelynek.

De színében merőleg különbözött az ördögtől. Az ördögöt ugyanis feketének, a dzsint pedig fehérnek látták, akik látták.

* * *

Történt pedig 1690 esztendőnek őszén ilyen dolog.

A két Homoród völgyét tatárhad szállta meg. Zsákmányoltak, égettek, pusztítottak az ők gonoszságuk szerint. Rabokat is szivesen szedtek volna az elévaló, értékes székely nemesek közül, de ezek idején elrebbentek a hivatlan vendégek utjából. A hir a tatárok jöveteléről ugyanis már a nyáron végigharangozott a Székelyföldön. Már akkor megesett a bódulás derekasabb része. Hishomoród völgyének a népe az almási barlangba, Nagyhomorodé a bágyi vár födele alá bujt a fergeteg elől.

Hogy aztán a tatárok nem jöttek mindjártást, a férfiak kijártak a várból s kellő vigyázás mellett tovább végezték az őszi munkát. Hordottak, csépeltek, uj vetésre szántottak, gyümölcsöt szüreteltek. Csak akkor zárkóztak be teljességgel a várba, mikor a tatárok füstjét orrukba verte a szél.

Szép meleg ősz volt, a tatárhad ugyancsak megülte a gazdag vidéket. Élték, prédálták, vesztegették a tele csüröket és rakott asztagokat.

Legfőképpen azon mesterkedtek, miképpen férkőzhetnének hozzá a menedékhelyekhez, miképpen koppaszthatnák meg az összebujt keresztény nyájakat. Különösen a bágyi várat lesték: ott volt a nép tollasabbja.

Rendes hadi fortélyokkal kezdték környékezni a várat.

A főcsapat lenn táborozott a völgy falvaiban. Fönt, Bágy községe alatt, őrség állott lesben, amely őrszemeket állitott a váralja mentén: nem csapnak-e ki a várból a tökéletlen gyaurok? Hátha még nyelvet is foghatnának a várbeliek közül? Kiszoritanák belőle, hogy milyen környülállások között él odabent a nép és hol lehetne legbátorságosabban megütni a falakat?

A várban bizony napról-napra sanyarubban voltak a székelyek. Ki hitte volna, hogy ilyen sokáig itt fognak élődni a gonosz vendégek? Félelmesen apadt az élés a hombárokból, átalvetőkből, ászkokból.

Hát akinek már a felköltözéskor szüken volt a költsége?

Mert bizony ilyenek is bőven találkoztak a hat falu népe közt. Pákay János a bágyi szent eklézsia tanitómestere tagadhatatlanul ezek közé tartozott. Mesturam sok-sok étkes kis cseléddel és igen könnyü tarisznyával futott föl első megriadáskor a falak és bástyák oltalma alá.

Nem kényelemszeretetből indult el ösztövér tarisznyával. Vállalt volna ő sulyossbb terhet is, de ugy állott a dolog, hogy ilyen időtájban otthon sem valának eltett javai. Éppen a két közön találta a futás: amikor a tavalyi kepe már fogytán volt, az uj pedig még nem gyült össze.

Egy napon hát megszólitotta a várpiacon Kánya Pétert, az eklézsia kurátorát, járja el a hiveket, hogy kepézzenek itt is valamit a szorult és szükös állapothoz képest, mert különben éhen halnak a kis cselédek.

A kurátor igazságosnak tartotta a mester kivánságát, kosarat keritett és végigjárta a hiveket. Hiszen adakoztak szépecskén, kitől ami telhetett.

Mesturam zsákjainak üressége azonban mélyebb volt, semhogy azt egyszer való kosarazással tele lehetett volna tömni. Másodszor is, harmadszor is el kellett indulnia Kánya kurátornak.

Mi tagadás, minden uttal kevesebbet eresztett a könyörületesség csapja. Mindenki a maga háznépének megmaradására tartogatta, dugta az elemózsiát. Negyedszer már el sem indult a kurátor, hanem azt mondotta Pákay mesternek:

— Önként már nem adnak, rájuk kell hát parancsolni. Beszéljen mesteruram a kapitánnyal: ha megkopogtatná az olajos korsót...

A mester dályai Kandó Mártonhoz, a vár választott kapitányához folyamodott. Ennek ugyanis sok dolga, bosszusága volt a rendtartással, a Pákay kérése éppen rossz kedvében kapta. Rövid uton magához citálta hát Kánya kurátort s morgyálisan rája támadt.

— Micsoda istentelen népek vagytok ti, bágyiak, hogy a belső embereiteket éheztetitek? Meg ne halljam, hogy a mesteretek panaszkodik: azonnal szedd össze a presbitereket, a mester szükségét eloszlassátok.

S már szaladt is egyéb dolga után Kandó kapitány.

— Most aztán mi lesz velünk? — nézett Kánya Péterre nagybusan a mester.

— Összehivni a presbitereket? — bucsálódott a kurátor. — Birót vonunk törvényre, mesturam, nem sok foganatja lesz annak. Én csodát nem tehetek, sziklából vizet nem bocsáthatok. Kegyelmed is törje kissé a fejét, mihez nyulhatnánk?...

Egy óra sem telt bele, Pákay János fölkereste a kurátort és kihivta a fal tövéhez tanácsot ülni.

— Volna egy gondolatom, mit szólna kegyelmed hozzája?

— Mondja, mesturam!

— Ha kitudnék a várból sajdulni egy órácskára... A futás előtt nyers dióval hordtam meg a házam hiját. Eddig jól megszáradt a dió a száraz helyen, emberül lehetne táplálkozni vele. Ha abból elhozhatnék valamennyit! A kis cselédeim mindig meghiznak a dión, bizonyosan kapnának rajta szegénykék...

— Hová gondol, mesturam? — hüledezett a kurátor. — Tudja, hogy milyen szigoru rendelet alatt vagyunk. Senkinek sem szabad kimenni a várból.

— Kegyelmed tagja a fegyveres őrségnek, segithet, ha egy kicsit meggondolkozik! — hunyoritott a mester a kurátor szemébe.

Kánya pedig hümmögött, csóválgatta a fejét.

— Hiszen megvan bennem a jóakarat, de ha rajta vesztünk... Ha a tatár kezébe kerül mesturam...

— Nem fogok a tatár kezébe esni, affelől nyugodt vagyok. Isten nem fogja szenvedni, hogy a gyermekeim éhhalállal veszszenek el. Az emberek elhagytak, de az Isten nem fog elhagyni...

A kurátort meginditotta a Pákay János nagy bizodalma.

— Jól van, ma éjszaka jöjjön el a kapuhoz! — mondotta a mesternek csendesen. — Én fogok akkor a kapunál strázsálni, kibocsátom Isten nevében...

Parolát csaptak a megegyezésre.

Kánya Péter buzgón sétált alá s fel a kapuőrségen. Éjféltájt valaki megrántotta hátulról a ködmönét. Odanéz, hát egy ember áll mellette ingben, lábravalóban mezitláb.

— Né, né, mesturam, hát csak igy változóban? — meresztett nagy szemet a kurátor.

— Igy léptem ki a kamarából! — kaccsintott a mester. — Ott járt-kelt az őr, nem akartam gyanut kelteni az öltözködéssel. Senki sem vett észre, nyisson kaput kegyelmed.

— Jó, nyerjük meg az időt! — tessékelte a kapu felé Kánya Péter a mestert. — Egy óra mulva azonban visszajöjjön mesturam, mert azután váltakozik az őrség, más fog a kapunál strázsálni.

Szót fogadott Pákay János, visszajött őrváltás előtt. Ugyancsak darabosan szakadt belőle a lehelet, amint befordult a kapun s megállott a kurátor előtt.

— No, jó véggel járt? — kérdezte Kánya Péter.

Pákay uram nem tudott egyhamar szólni a nagy szuszogástól. Kezével mutatott a fehérneműjére.

Szemléli a kurátor, hát a mester ingealja a lábravaló korcáig, a lábravaló szára bokakötéséig telistele dióval. Ugy festett, mintha egy derékaljat átkötöttek volna középen.

— Kergették mesturamat?

— Nem kergettek. A nagy tehertől szuszogok. Ők futottak el... két fegyveres tatár...

— Hát mégis találkozott velük? — riadt meg a kurátor. — Hogy esett a dolog?

Végre meglassudott a mester fujtatója, szólni kezdhetett.

— Hát az ugy esett, hallgassa meg kegyelmed. Baj nélkül eljutottam a parokhiáig, fölmentem a hijuba s rakni kezdtem a diót a ruhám alá. Már jóformán megrakódtam, mikor valami furcsa beszédet hallottam a ház bütüje felől. Föl sem ocsudtam az ijedtségből, hát egy hegyes tatár süveg ütközik föl a hiju ajtaján. Meglapultam a födél alatt, de csak felém tapogatózik a kutyafülü! Mit tegyek uramfia? Megugrottam magamat s a dió rettenetes zörgedelmével lecsusztam a lajtorján. Ki akarok szökni a pitvarból, hát látom, hogy cseberből-vederbe: az ajtóban másik tatár áll lándzsásan. A hasam felé döf, de a dió nagy zörgéssel fölfogja a döfést, én állok merőn a lábamon... Ujra szur, de semmi bajom! Hirtelen elorditja magát a maga pogány nyelvén: *dzsin, dzsin, dzsin!* S megfutamodik a kapu felé, de kiabál és hadonászik, mintha darazsak üzték volna: dzsin, dzsin, dzsin! Én is utánna, hogy a másik tatár kezéből szabaduljak. De a másik is feledte rajtam kapni, megkerült az udvaron és orditva szaladt társa után: dzsin, dzsin, dzsin!... No, én is használtam a tágulást s nekirugaszkodtam a vár utjának. Isten segedelmével itt a dió, — zörgette meg terhét boldogan Pákay mester.

* * *

Krónikák is tudnak róla, hogyan lett »fehér ördög« a bágyi mesterből! Mert krónikára méltó esemény lett abból.

A két meggabalyodott tatár ugyanis a dzsin hirével fölverte a falu alatt levő őrséget, ezek lelket veszitettek, megfutamodtak és fölverték a völgyben táborozó sereget. Végül senki sem tudta, hogy mi a baj, de mindenki kiabált és lóra ragadozva menekült napkeletre, Krimia felé. Reggelre ugy eloszlott a tatárhad a két Homoród-völgyéből, mint a köd.

Nem is igen jöttek azután Erdélybe. Pedig a székelyek akkoriban ugyancsak fenték a fogukat, hogy legközelebb nem pajzsosan, hanem ingben és lábravalóban fognak éjjeli viadalra kelni a pogánnyal. *Gyallay Domokos.*

A hithüség példája.

Lengyelország a XVI. században és még azelőtt is szivesen befogadott minden haladó eszmét. Mivelt és nagyhatalmu nemesség, józan, természetes ésszel megáldott nép örömmel fogadott mindent, ami uj és értékes volt. A XII. századtól kezdve már a Vald Péter eszméi hazát találtak a lengyeleknél. Mielőtt az olaszországi Vicenzából az Isten egységét hirdető társaságot szétkergették volna már Lengyelországban volt az unitárius eszménynek egy bátor hitvallója és vértanuja Vogel Katalin személyében. Ez az egyszerü nő püspökök, kanonokok és egyetemi tanárok előtt bátran tett tanubizonyságot az Isten egységéről, a következő szavakkal: »Istennek olyan értelemben, mint az embernek, soha fia nem volt. Isten örökkévaló, valamint nem született, nem is halhat meg. Minket tart fiai gyanánt és mindnyájan az ő fiai azok, akik a tőle rendelt utakon járnak.« E bátor

biztos hitet valló meggyőződést a krakkói püspök veszedelmes eretnekségnek minősitette és Katalint fölhivta, hogy meggyőződésével hallgasson. Minthogy Katalin asszony tudományát nem rejtette véka alá, máglyán megégették. Igy lett Vogel Katalin Lengyelországban az unitárius hitnek legelső vértanuja. Lám, ilyen világ volt valamikor régen, amit mi régi jó időknek nezünk. S abban az időkben sokan kitartottak hitük mellett a halálig is. Ilyeneké az Isten országa, ezek koronáztatnak meg az igazak koronájával.

A fajegészségügy kérdése.

A vallás mindig benső, meleg viszonyban volt az egészségügy kérdéseivel, sőt régebben a vallás szabályai egészségügyi rendelkezések is voltak. A Dávid Ferenc Egylet ezzel a kérdéssel az elmult ötven év alatt igen gyakran foglalkozott, hiszen a vallásos és erkölcsös élet ébrentartása már magában véve az egészségügy egyik lényeges támasza. Ennek a különben eléggé nem méltányolható munkának azonban volt egy hiánya, hogy nem volt megszervezve s különösképpen az orvosi szakmunka nem állott rendelkezésére. Ujabban a református férfiszövetség külön közegészségügyi szakosztályt létesitett a kebelében, a katholikus népszövetség pedig egy alaposan átgondolt tervet készitett népünk egészségügyének a fellenditésére. Népünk, fajunk egészségügyét igazán csak ugy tudjuk szolgálni, hogy ha lelkes, ügybuzgó, a szent célért lelkesedni tudó, igazán hivatásuk magaslatán álló, önzetlen társadalmi érzékkel biró orvosokat tudunk megnyerni az ügynek. A Dávid Ferenc Egylet központi választmánya most foglalkozik ezzel a nagyfontosságu kérdéssel s éppen ezért felkérjük az egyházköri és egyházközségi alakulatok elnökeit és más vezetőit, hogy erre vonatkozó terveikről sziveskedjenek a központi elnökséget értesiteni.

A Dávid Ferenc Egylet házibálja. Február 11-én fényes sikerrel végződött mulatságot rendezett a központi választmány hölgybizottsága főtiszt. dr. Boros Györgyné vezetésével. A vendégszerető püspöki pár ezuttal is az önfeláldozásnak legszebb példáját mutatta azáltal, hogy egész lakását átengedte a mulatság részére. A rendezéssel járó fáradságos munkából elsősorban a hölgytagok vették ki részüket, az ők érdemük tehát, hogy egyletünknek ez a vállalkozása anyagilag és erkölcsileg is kitünően sikerült. A régi D. F. Egyleti báloknak intim, elegáns hangulata elevenedett föl ezen az estén a város vezető-társadalmának találkozásában.

A D. F. Nőegylet február 22-én este az egyháztól bérelt helyiségében jelmez-estélyt rendezett, melynek kiváló erkölcsi és anyagi sikere volt. Jól esett látnunk az egyetemi ifjuságot és a cluji uri leányokat székely viseletben, amint táncolták a csárdást, amely nóta kezd már kimenni a divatból. Az estély rendezésében kiváló munkásságot fejtett ki a Nőegylet tisztikara, választmánya és a lelkes nőtagok sokasága.

A természet világából.

Mi a »Veszettség«. 105 esztendeje lesz annak, hogy Franciaország egyik hegyi falucskájának kovács mühelyéből irtózatos emberi hangok hallatszottak ki s a tömeg hátborzongva várta a következményeket. A kovácsmester fehéren izzó vasa akkor égette ki egyik veszett farkas által megmart ember sebét, azonban mindhiába, a veszett farkas áldozatai közül 8-an pusztultak el a veszettség kinjaiban. A bámészkodó tömegbe ott volt az alig 9 éves Pasteur Lajos nevü kis timár fiu, ki hazamenve faggatni kezdette az édes apját. »Mondja meg csak édes apám, mitől vesznek meg a kutyák vagy a farkasok és miért halnak meg azok az emberek, akiket a veszett állatok megmartak?« Az édesapa, a napoleoni idők régi őrmestere bölcs felelettel kivágta magát: »Talán az ördög szállja meg, máskülönben kicsi fiam te igen jól tudod, ha az Uristen ugy rendeli, hogy valakinek meg kell halnia, ugy Isten akarata ellen ember nem tehet semmit.«

Az idő azonban telt a kisfiuból természettudós lett, hosszu küzdelem után elért oda, hogy 1885 julius 6-án egy jajveszékelő asszony kereste fel, ki veszett kutya által megmart fiacskáját vitte Pasteurhez. Pasteur, ki nem volt orvos, nem vállalkozhatott ember oltására, de két hires francia orvosprofesszor kérésére elvégezte már annyi állaton kipróbált oltását, hiszen a kisfiu halálát már biztosra vették. A védőoltás sikerült. Világszenzáció lett. A lapok csak erről irtak, ennek eredményeképpen az oroszországi Smolenskből 19 marcona kozák érkezett ismét hozzá, kiket veszett farkas mart meg. A párisi boulevardok járó-kelői, kik még nem voltak kellően tisztában Pasteur korszakalkotó felfedezésével szánakozva nézték az óriási távolságból ideérkezett halálfélelmet magukban viselő oroszokat. Eredmény az lett, hogy valamennyien egészségesen láthatták viszont hazájukat.

A Biblia nem részletezi azt a hatást, amelyet Jézus gyakorolt a kánai násznépre, de Pasteur, mint egy csodatevő mágus járt-kelt az ámuló tömeg között, de ő szerényen visszahuzódott mindenféle ünneplestől. Ő tudta, hogy egyebet nem csinált, mint embertársait mentette meg a tudatlanságtól. A veszettség okozó bacillus felfedezésével, megtalálta a gyógyitási módot, aminek annyi százezer ember köszönheti életbenmaradását.

Férjehordó hal. Egy méter nagyságra megnövő, a mi viszonyainkhoz képest óriási hal, évtizedeken keresztül azzal vonta magára a halászok és természettudósok figyelmét, hogy a Grönland körül elterülő tengerben mindig csak a nőegyedeket fogták. Hosszu ideig titok fedte az ikrák megtermékenyitési módját, mig revizió alá vették a hal testén élősködő, alig tiz centiméter hosszu élősködőnek hitt állatot. A vizsgálat szenzációs eredménnyel járt, mert a féregnek hitt élősködő millió számra tartalmazta magában a himcsira sejteket. Igy megfejtődött a férjehordó hal titka.

Dr. Ferenczi Sándor.

Rovatvezető: IFJ. HADHÁZY SÁNDOR.

Husvét előtti istentiszteletek a cluji templomunkban. *A cluji templomunkban március 8-ától kezdve öt vasárnapon át a Teológia Akadémia tanárai fognak délelőtti istentiszteletet tartani a következő sorrendben: március 8-án Dr. Kiss Elek, március 15-én Szent-Iványi Sándor, március 22-én Vári Albert dékán, március 29-én Dr. Varga Béla egyházi főjegyző, április 5-én Gálfi Lőrinc.*

A Teológiai Akadémia második műsoros estélyét márc. hó 1-én (vasárnap) d. u. 6 órai kezdettel tartja az unitárius kollégiumban levő püspökségi diszteremben (Calea Marechal Foch 12). Ez alkalomra a gazdag műsor összeállítása a következő: *1. Schnabel:* »Dicső az Ur«. Énekli az Akadémia énekkara. *2. Megnyitó.* Mondja: Vári Albert dékán. *3.* »*Keresztények-e az unitáriusok?*« (Felolvasás.) Tartja: Gálfi Lőrinc teológiai akadémiai tanár. *4. a) Francoeur—Kreisler:* Siciliano és Rigandon; *b) Brahms:* Valzer A-dur. Hegedün előadja: ifj. Márkos Albert zeneakadémiai hallgató. Zongorán kiséri: Ütő Mária tanárnő. *5. Szaval:* Nagy Ferenc teológiai akadémiai hallgató. *6. Petőfi—Lányi Viktor:* »Szülőföldemen«. Énekli az Akadémia énekkara. — A műsoros estélyre minden hivünket és érdeklődőt meghiv és szivesen lát az Igazgatóság. Belépés dijtalan.

Adakozás a braşovi unitárius templomépités javára (folytatás): Serester Árpád Chichiş 500, Ilyés András 100, Sebestyén Károlyné 100, Szász János 500, Rill Ferenc 100, Bedő Lajos 500, Bedő Irénke és Bedő Emil berendezésre 100—100, Gyerő András 500, Elekes Lajosné szeretetvendégsége 1245, Török Mihály Bordoşiu 100, Incze Lajos perselygyüjtés 40, Taglicht Erzsébet és Ágnes berendezésre 300, özv. Pál Jánosné, Pál Jolán és özv. Demeter Dénesné berendezésre 100—100, Bittermann Emilné 500, Lengyel József 10, Birtalan Dénes 200, Schuszter Vilmosné 500, Dr. Sükösd Zsigmond fénykép elhelyezésért 100, Preiszner Péterné és Preiszner Ilona berendezésre 150—150, Unitárius Nőszövetség adománya a nov. 17-én tartott szinielőadásból 15000, Hegyi Ferenc 120, Ádám Csaba 700, Lázár Elek

200, Papp Sámuel, Tóth Ferenc, Sándor Gergely, Varga György, Zoltán Ferenc fénykép elhelyezésért 100—100, Török Sándorné, Gyöngyösi Károlyné, Seiffert Jánosné és Stefán Szabinné szeretetvendégsége 700, Bálint László 500, Bálint Áron 500, Szász János munkás 200, Patakí Juliska szeretetvendégsége 255, Máthé Lajos 100, Székely Ferenc 200, Bunika Jánosné 300, id. Nagy Sándor Chichiş 100, Dr. Borbély Ferenc Grind 500, Unitárius egyházközség Pietroasa, Kiss Izabella templomra 100 és berendezésre 150, Asztalos Ferenc Racoşul de sus 250, Fritz Gyuláné Satul Nou 180, Szabó Lajos fütő 200, Kisgyörgy András perselygyüjtés 125, Römer Györgyné berendezésre 300, templomra 100, özv. Kónya Gáborné 500, Török Mihály Bordosiu 100, Péterfy Albert I. G. Duca 100, Tóth József 200, Göncz Mihály 300, Aschauer Józsefné berendezésre 300, Sütő Gáborné Zârneşti 100, Lengyel József 10, Bálint Áron 500, id. Bálint János és neje fénykép elhelyezésért 500, Szabó Béni 500 leu (folytatjuk). A kegyes adományokat hálás köszönettel nyugtázza *Kovács Lajos* lelkész.

Helyreigazitás. A Közlöny februári számában a 34—36 oldalon beszámoló jelent meg a braşovi unitáriusok ünnepségei cimen. A 35-ik oldalon a 3-ik bekezdés 5-ik soránál nyomdai hibából egy sor kimaradt s igy a közlés a valóságot nem fedi. A Kebli Tanács nevében nem Preiszner Péterné, hanem Bálint János gondnok adott kifejezést annak az örömnek, hogy uj templomunkba bemehettünk. Preiszner Péterné beszéde a Nőszövetség nevében hangzott el. *Kovács Lajos* lelkész.

Oradeán is ujra éledt a 300 év óta eltemetettnek vélt unitárizmus. Első megnyilatkozása volt 1935 dec. 8-án, Albert Mihály afia házában, Komjátszegi Géza, biharia-i lelkész által végzett istentisztelet, mely alkalomra egybegyült unitáriusokkal együtt más vallásu érdeklődők is imádkoztak, Isten segedelmét kérve a szervezkedés sikeres munkálásáért. Ezt követte az alakuló közgyülés, mely egyhangulag Perédi György egyházi tanácsos, lapszerkesztő urat nyilvánitotta gondnokának; pénztárossá Barla Dezső gyógyszerész, jegyzővé: Vincze Lajos, tisztviselő; egyházfiakká: Albert Mihály és Balázs Gergely afiait választotta. Az istentisztelet helyiségének megfelelő számu ülőhellyel való ellátása végett 40 drb szék beszerzését látta jónak. Ez meg is történt az e célra megajánlott pénzből. ugy, hogy összesen 70—80 ülőhely áll rendelkezésre. A közgyülés egyelőre abban állapodott meg, hogy a biharia-i lelkész havonta beszolgál. Karácsony másodnapján urvacsora-osztással kapcsolatos istentisztelet volt a hivek kivánságára; azóta jan. 19-én és febr. 16-án volt beszolgálás. Kezdő lépések ezek az unitárius egyházi életközösségből kiszakadt oradeai unitáriusok egyházi megszervezésére. Akiknek életutja a szülői hajlékból, szülőföldjük határáról, ezer akadályon át ide vezetett a kenyérkereset küzdelmes munkája közben, figyeljen fel a hirdetésekre, a hivó szavakra. Mindenkit hivunk! Aki megérti a szót, magáévá teszi szándékun-

kat, az eljő, hogy hosszu évek, sőt évtizedek után időnként együtt imádkozzék és dolgozzék hittestvéreivel egyházáért s jövőjéért! Bátoritson Jézus: »Ne félj kicsiny nyáj...!«

Făgăraşi hirek. Ugy tartjuk, hogy aki szeretni tud az adni is tud. Ha ez igaz, ugy a făgăraşi hivek, jóllehet szükös anyagi viszonyok között élnek, nagyszivüek. Alig másfél esztendő leforgása alatt lelkész és az ifjuság Orosz János iparmüvész kivitelében egy csinos és szimbolumokban gazdag faragásu urasztalát készittetett. A mult ősszel a kötőkék és egy modern est tiszta jövedelméből a templom feljárót és templomot a mai kor követelményeinek megfelelően, a szineknek a lelki megnyugvást előidéző, kellő áhitatot keltő hatását figyelembe véve, izlésesen kifesttette. Karácsonykor uj szószéki- és papiszéki teritőt szenteltünk fel özv. Szalárics Béláné ajándékából. Ez a nagylelkü uriasszony cluji lakós, református. Făgăraşi tartózkodása alatt egy istentiszteletünkön részt vett. Hogy valami nagyon megfoghatta az ő adakozó szivét mutatja a drága ajándéka, mely által emléket állitott fel annak a feledhetetlen pillanatnak. A régi bizony elnyütt vagy hiányzó templomfelszerelési tárgyak helyettesitése ill. utánpótlása folyamatban van. Markovits Jánosné egy aranyhimzésü urasztali bársonyteritőt, Mérész Józsefné egy himzett selyem urasztali kegyszertakarót, Fodor Lajosné pedig egy urasztali tálcafutót készitett. Itt teljesedésbe megy az Apostol szava: »A szeretet soha el nem fogy.« A kultur- és vallásos munka is folyik csendesen, de elég szép eredménnyel. Nőegyletünk mult év novemberében egy minden tekintetben jól sikerült müsoros estélyt rendezett. A téli hónapokban hetekint egyszer lelkész vezetésével a lakásán ének- és imaórát tartunk. Látogatottak, gazdagitók, összehozók ezek az esték.

Unitárius konferencia Budapesten. A lelkes magyar ifjuság ez év januárius hó 2—5 napjain téli konferenciát tartott Budapesten. A népes és látogatott felolvasásokon a következő előadások szerepeltek: »Az evangéliumi misszió«. Előadók voltak: Biró Lajos, Dr. Csiki Gábor, Ferencz József, Lőrinczy Dénes. »Protestántizmus és unitárizmus«. Előadó Dr. Iván László. »Az elsikkadt hegyibeszéd«. Előadó Simándy Pál. Bezáró istentiszteletet tartott: Pethő István.

Pályázati hirdetés. Unitárius elemi iskoláink tanitói között leendő kidolgozásra pályázatot hirdetek a következő gyakorlati tétel szakszerü megoldására: „A gyümölcstermelés jelentősége és haszna népünk gazdasági életében.“ Pályadij: 1000 (Egyezer lei). Feltételek: 1. A pályamunkának legalább egy nyomtatott ivnyi terjedelemben, népies ismertetésben fel kell ölelnie: a) a gyümölcsnek, mint egészséges táplálléknak, b) mint jövedelmi forrásnak fontosságát. 2. Ismertetnie kell a gyümölcsfatenyésztés körüli szükséges eljárásokat 3. Ismertetnie kell a gyümölcs kezeléséről, eltartásáról és értékesitéséről szükséges gyakorlati tudnivalókat, a tömeges értékesités megszervezésének módozataira való rámutatással. 4. Gépirással, vagy idegen kézzel leiratott jeligés pályamunka 1936 junius 10-ig

alólirotthoz küldendő be. 5. A nyertes pályamunka a Tanító Egylet tulajdona lesz. Cluj, 1936. febr. 21. *Patakfalvi Zsigmond* egyesületi elnök.

Dr. Gyulay Zoltán hitrokonunkat a kormányzó a debreceni Gr. Tisza István tudományegyetem fizikai tanszékére rk. egyetemi tanárrá nevezte ki. Szivből örvendünk a megérdemelt kitüntetésnek. Tudós afiának még sok szép sikert kivánunk.

A D. F. E. harmadik kulturdélutánja a püspöki lakásban. Városszerte megszokottá vált művészi esemény immár a püspöki lakásban a D. F. E. által rendezendő *kulturdélutánok* minden műsorszáma, mely népes és látogatott közönség részvételével zajlik le. A legközelebbi kulturdélután március 6-án délután ½6 órai kezdettel lesz a következő gazdag műsorral: 1. Felolvas Báró Huszár Pálné. 2. Játszik a Lakatos-quartett. 3. Énekel Hihn Irén. 4. Zongorázik Zsembery Elvira. 5. Énekel Örmösi Magda. 6. Verseiből felolvas Florián Tibor. A kulturdélutánra minden érdeklődő szivesen látott vendég.

A főt. püspök ur Bucureştiben. Lapunk zártakor vettük a hirt, hogy a főt. püspök ur őméltósága febr. 26-án az ország fővárosába utazott, hogy tárgyaljon az illetékes kormánytényezőkkel az egyház függő ügyeiről, főképpen pedig a homoródmenti téritések ügyéről. Reméljük, hogy a tárgyalásoknak meg lesz a várva-várt eredménye.

260-dik évfordulója volt február 11-én annak, hogy Ruyter Mihály holland tengernagy a magyar gályarabokat kiszabaditotta. Ebből az alkalomból a magyarországi református egyház emléktáblát helyezett el a konventi palota falába és rávésette arra a gályarab lelkipásztorok neveit.

Felhivás lelkészekhez! Tisztelettel kérem azon lelkésztársaimat, akik még nem válaszoltak megkereső levelemre, ha nem járulhatnak hozzá, hogy februári kongruájukból levonják a jelzett összeget, küldjék be értesitésüket. A válasz elmaradását beleegyezésnek tekintem. Kollegáimnak eddigi szives intézkedését hálásan köszönöm s a »Hit- és erkölcstanra« való előjegyzést tisztelettel kérem. *Dr. Kiss Elek.*

Dr. Boros György: Szivemet hozzád emelem. Egy nem unitárius nő kapott ajándékba unitárius nőbarátjától egy imakönyvet, midőn férje meghalt. »Hálásan köszönöm kedves barátom. Az Isten fizesse meg, mert ezek a gyönyörü imádságok az én nagy bánatomban egészen megnyugtatják a lelkemet és megvigasztalják a szivemet.«

Gyászhir. Ifj. Bedő Árpád, Bedő Árpád Isla-i lelkész 19 éves fia februáris hó 6-án hosszas szenvedés után jobblétre szenderült. A megszomorodott szivü szülőknek, testvéreknek, nagyszülőknek adjon a jóságos Isten vigasztalódást, az elhunytnak pedig békességet, lelki üdvösséget.

Nemzetközi vasárnap. Tizenhat oldalra terjedő csinos füzet, amely Dr. Boros György püspök ur körlevelét és imáját, valamint Szent-Iványi Sándor ez alkalommal Clujon a templomban mondott beszédét tartalmazza. A nemzetközi vasárnapon nagy és lelkes közönség hallgatta az istentiszteletet, amely mindenképpen méltó volt a nagy naphoz. A füzet megvásárlását melegen ajánljuk, mert aki jelen volt az istentiszteleten, annak egy boldog, áldott emlék, aki pedig nem volt jelen elolvasás által részévé válik az áldott perceknek. Megrendelhető az Unitárius Sajtó- és Iratterjesztőnél Cluj, Unitárius kollégium.

Néhai József János hátramaradt verseinek kötete »*Firtosi rezedán*« cimen fog megjelenni 40 lei árban s az előfizetés Bányai János geológushoz, a »Székelység« szerkesztőjéhez küldendő Odorheiu-ra.

Balázs Ferencnek »A rög alatt« cimü 300 oldalas munkája 80 lei előfizetés ellenében kapható, bolti ára 120 lei lesz. Mengrendelhető »Ave« Tanka Károly, Turda cimen.

Erdélyi Fekete Lajos: Ének a viharban. Regény. Ezen cim alatt e mű március havában hagyja el a sajtót, amely kb. 14—15 iv terjedelmü önálló, érdekfeszitő kedves olvasmányu regénynek igérkezik. Felhivjuk ezen örvendetes eseményszámba menő vállalkozásra olvasó közönségünk figyelmét. Előjegyzés Erdélyi Fekete Lajos unitárius lelkész, Ormeniș H. Jud. Treiscaune cimre küldendő.

Dr. Gál Kelemen tb. igazgató »*A Kolozsvári Unitárius Kollégium Története*« című 2 kötetes nagy műve 300 lei, amatőr pld. vászonkötésben 500 lei. Megrendelhető, amíg a kevés készlet még tart, az »Unitárius Iratterjesztőnél« Cluj, Unitárius Kollégium. Ugyanott megrendelhető a Dávid Ferenc Egylet története 20 lei.

Szerkesztői üzenetek. K. L. BR. A névsort köszönjük. A javitásokat eszközölni fogjuk. Ha még 15 kartársunk ily komolyan venné lapunk ügyét, nem 20, hanem 40 oldalon tudnók a Közlönyt megjelentetni. A magánügyben tett szivességért is hálás köszönet.

TÖBBEKNEK. A Dávid Ferenc Egylet az Unitárius Egyház belmissziói szerve lévén, ennek minden ügyében való levelezés portómentes. De kérjük a hivatalos közleményeket az Egyletnek, és nem egyes tisztviselőknek cimezni, mert a tisztviselő nevére való cimzés félreértésre adhat okot. — A nyugtázást térszüke miatt jövő számunkban közöljük.

Az Unitárius Közlöny megjelenik havonta. Szerkesztő: Benczédi Pál

Tipografia „ORIENT“ Cluj, Str. Iuliu Maniu 8.